

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Ekonomická analýza politiky jednoho dítěte v Číně

Veronika Scsevliková

© 2013 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Scsevliková Veronika

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Ekonomická analýza politiky jednoho dítěte v Číně

Anglický název

Economic analysis of one child policy in China

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je analýza dopadu politiky jednoho dítěte na ekonomiku Číny, jak se odráží v demografii, a z tohoto plynoucí problémy s úspěšností zavedení reformem.

Metodika

Bakalářská práce bude mít charakter kompilační práce. V literárním přehledu bude definován pojem politika jednoho dítěte, současný režim státu a ekonomický vývoj. V kapitole výsledky budou řešeny tři ukazatelé dopadu této politiky, a to průmysl, zemědělství a demografie, které budou rozebrány a charakterizovány pomocí grafů. V rámci této kapitoly vznikne korelační analýza popisující vliv demografie a porodnosti.

Harmonogram zpracování

12/2011 - 6/2012 literární rešerše

7/2012 - 8/2012 sběr podkladových materiálů

9/2012 - 1/2013 analýza materiálů, vyhodnocování

2/2012 - 3/2013 kompletace práce

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

rodinné plánování, politika jednoho dítěte, ekonomika, demografie, domácnosti, Čína, reforma

Doporučené zdroje informací

SAICH, Tony. Governance and politics of China. New York: Palgrave, 2001, xxi, 349 p. Comparative government and politics (Palgrave (Firm)). ISBN 03-335-9487-8.

BATEMAN, Graham. Encyklopedie Zeměpis světa. 1. vyd. Praha: Columbus, 1999, 512 s. ISBN 80-717-6022-6.

DREYER, June Teufel. China's political system: modernization and tradition. 2nd ed. Překlad Bohumila Chocholová. Basingstoke: Macmillan, 1996, xiv, 349 s. Iustitia, 3. sv. ISBN 03-336-6850-2.

Moderní Čína: komplexní průvodce novým světovým ekonomickým gigantem. Vyd. 1. Překlad Naděžda Funioková. Brno: Jota, 2009, 339 s., [8] s. obr. příl. Encyklopedie Britannica - průvodce. ISBN 978-807-2176-816.

GAO, Zhisheng. Za Čínu spravedlivější: můj zápas jako advokáta s největším komunistickým státem světa. 1. české vyd. Překlad Bohumila Chocholová. Krásná Lípa: Marek Belza, 2011, 205 s. Iustitia, 3. sv. ISBN 978-808-7116-166.

Čínská encyklopedie: Čína ABC. China Radio International [online]. [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://czech.cri.cn/chinaabc/index.htm>

ZENG, Yi. Family dynamics in China: a life table analysis. 2nd ed. Překlad Bohumila Chocholová. Madison, Wis.: University of Wisconsin Press, c1991, xxi, 197 p. Iustitia, 3. sv. ISBN 02-991-2634-X.

Vedoucí práce

Procházka Petr, Ing., MSc, Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2013

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

V Praze dne 7.3.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Ekonomická analýza politiky jednoho dítěte v Číně" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.11.2013

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala všem, kteří mi pomáhali při vzniku této práce. Zvláště Ing. Petru Procházkovi, MSc, PhD., vedoucímu mé bakalářské práce, za trpělivost a ochotu, které si velice vážím.

Ekonomická analýza politiky jednoho dítěte v Číně

Economic analysis of one child policy in China

Klíčová slova: Čína, rodinné plánování, politika jednoho dítěte, ekonomika, demografie, domácnosti, reforma, spotřeba

Keywords: China, family planning, one child policy, economy, demography, households, reform, consumption

Souhrn

Práce se nejprve bude věnovat představení Číny, což zahrnuje režim státu, vývoj a současnost ekonomiky země, politická sféra a v neposlední řadě politika jednoho dítěte. V popisu politiky jednoho dítěte nejdříve bude popsán historický rámec, současná situace a problémy, které jsou spjaté s touto politikou, nakonec se zaměří na důsledky.

V druhé části budou rozebírány demografické ukazatelé, pro lepší znázornění bude využito grafů. Rozebírány budou problémy nepoměru mužů a žen, stárnutí populace, vliv na spotřebu domácností. Ekonomické ukazatelé HDP na obyvatele. A bude zde také ověřen vztah mezi celkovou spotřebou domácností a vývojem populace, a také vliv podílu, muži a ženy, na výdaje na spotřebu oděvů.

Summary

The thesis is divided into two main parts. The first part describes regime of China, development up to the present of economic system, politics and also one child policy.

Description of one child policy first of all mention history of policy, the present situation and problems and on the end impacts on society.

The second part analyse demographic indicator, for better illustration is used graphs. For example problem with numerical imbalance of men and women, ageing of population and influence on consumption. Economy indicators GNP to population. And also verification of relation between total household consumption and development of population and relation between different sex ratio at birth has an influence on expenditures of household clothing consumption.

Obsah

1	ÚVOD	7
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	8
2.1	METODIKA.....	8
2.2	CÍL	8
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE	9
3.1	REŽIM STÁTU.....	9
3.2	EKONOMIKA.....	9
3.2.1	<i>Začátek Čínského růstu</i>	9
3.2.2	<i>Faktory, které mohou zvrátit či zbrzdit růst ekonomiky v budoucnu</i>	10
3.2.3	<i>Ekonomický vývoj</i>	12
3.2.3.1	<i>Stále vzrůstající čínská ekonomika</i>	13
3.2.3.2	<i>Začínající zpomalování růstu ekonomiky</i>	16
3.3	POLITIKA ČÍNY	17
3.3.1	<i>Konfucianismus</i>	17
3.3.2	<i>Populační politika</i>	17
3.3.2.1	<i>Populační politika v nesouladu s lidskými právy</i>	18
3.3.3	<i>Politika jednoho dítěte</i>	19
3.3.3.1	<i>Historické pozadí politiky jednoho dítěte</i>	19
3.3.3.2	<i>Současnost a problémy spojené se zavedením politiky jednoho dítěte</i>	21
3.3.4	<i>Důsledky zavedení politiky jednoho dítěte</i>	25
4	ANALÝZA POLITIKY JEDNOHO DÍTĚTE A JEJÍ DOPAD NA CELKOVOU SPOTŘEBU ČÍNY 25	
4.1	KVALITATIVNÍ ANALÝZA Vlivu politiky jednoho dítěte na společnost v Číně.....	26
4.1.1	<i>Stárnutí populace v Číně a budoucí vývoj v dalších letech</i>	26
4.1.2	<i>Vývoj celkové míry fertility dle dětí připadajících na ženu</i>	27
4.1.3	<i>Srovnání vývoje přirozeného přírůstu obyvatelstva</i>	28
4.1.4	<i>Celková spotřeba domácností dělené do skupin za jednotné měny USD</i>	29
4.1.5	<i>Vývoj HDP na obyvatele</i>	31
4.2	KVANTITATIVNÍ ANALÝZA PROPOJENOSTI SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÉ SFÉRY ČÍNY S DOPADEM POLITIKY JEDNOHO DÍTĚTE	32
4.2.1	<i>Výpočet lineární regrese závislosti spotřeby na věkové struktuře obyvatel</i>	33
4.2.2	<i>Srovnání celkového počtu mužů a žen a vliv na spotřebu vybraného sektoru</i> 35	
5	ZÁVĚR	40
6	LITERÁRNÍ PŘEHLED	41
7	SEZNAM TABULEK	42
8	SEZNAM GRAFŮ	42

1 Úvod

Současné dění ve společnosti je plné různorodých procesů, do kterých spadají ekonomické, sociální, technologické, kulturní a politické aspekty. Všechny tyto jednotlivé složky jsou navzájem provázané a vzájemně se podmiňují. Ovládnutí všech těchto složek představuje celoplošně stále větší výzvu. Tohle vše se nazývá globalizace. Setkáváme se s ní téměř každou minutu našeho života, a přesto ji nevnímáme. Je těžké říct, jestli má na nás pozitivní či negativní vliv, ale co s určitostí víme, že všechna ta vzájemná propojenost se světem je závislá na něčem, to co se stane tady, bude mít vliv na něco jiného na druhé straně zeměkoule.

A co politika jednoho dítěte, postihne také celý svět?

Politikou jednoho dítěte se rozumí zmenšení počtu čínské populace, a to tak, že manželské páry smějí mít pouze jedno dítě. Tato demografická změna byla zavedena v Číně roku 1979 a od té doby se udála řada změn, ve všech směrech, které jsou způsobeny právě touto politikou.

Vzhledem k dominantnímu postavení Číny ve světě, bude mít tato politika dalekosáhlé důsledky, než jak se očekávalo při jejím zavedení. V současné době jsou změny vnímány zatím jen uvnitř státu, ale nebude to trvat dlouho a vliv se začne odrážet i ve světových statistikách.

Téměř většinaproduktů je vyráběna v Číně a je to právě Čína, o které se říká, že je „dílou světa“, je to ta země, která disponuje největším počtem levné pracovní síly na trhu, a právě o tu začala už přicházet. Dalším problémem současné Číny je nepoměr čínských mužů a žen, dopady tohoto rozdílu a jeho vliv na okolí bude více rozebrán v práci.

Stárnutí populace, není zapříčiněno přirozenými procesy či nemocemi, ba dokonce válkami, ale umělým procesem, který měl za úkol omezit růst čínské populace a zachránit jí tak od hrozícího přelidnění.

Toto jsou aktuální problémy spojené s politikou jednoho dítěte, které pálí čínskou vládu, ta se je snaží řešit a k řešení se neubírá jen samotná Čína, ale i vyspělé státy, se kterými Čína úzce spolupracuje, dále také mezinárodní organizace, které hlídají dodržování lidských práv, protože právě tento druh populační politiky, je spíše porušuje.

Tato práce se pokusí přiblížit vážnost alespoň části z těchto problémů současné moderní Číny.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Metodika

Pro zpracování bakalářské práce budou použity informace převážně z odborné literatury, doplněny o internetové zdroje. Při zpracování práce bude využito metody analytické a komparativní. Tyto informace poslouží k porozumění pojmu politika jednoho dítěte a vysvětlení celkové problematiky, spojené s touto politikou. Dále bude v teoretické části popisován vývoj čínské ekonomiky, která je úzce spojená s touto politikou. Rozebrány budou i různé demografické ukazatelé Číny, pro snazší pochopení, proč bylo nutné zavést tuto politiku a jaký byl její další vývoj. V praktické části bude zjišťována hypotéza, která se týká celkové spotřeby s politikou jednoho dítěte, jakým způsobem se odráží tato politika na celkové spotřebě, do jaké míry jí ovlivňuje. Využito bude výpočtů lineární regrese a korelace. Pro výpočet poslouží nástroj statické analýzy v aplikaci Microsoft Excel. Dále bude využíváno grafů a tabulek, pro výklad souvislostí demografie či ekonomické provázanosti s politikou.

2.2 Cíl

Cílem této práce je rozebrání problematiky, která je způsobená politikou jediného dítěte, která se projevuje téměř ve všech sférách společnosti. K tomu poslouží ověření hypotézy, vzájemné ovlivňování celkové spotřeby domácností s vývojem v populaci. Ukáže se tak provázanost ekonomické a demografické sféry.

3 Literární rešerše

3.1 Režim státu

Čínská lidová republika je socialistický stát. Jako jedinou politickou stranou v zemi je strana komunistická, která vládne zemi už od roku 1949, kontroluje dění ve společnosti, nejenom prostřednictvím stranických organizací ale také pomocí odborů, svazů mládeže a rozličných profesních svazů. Dle ústavy z roku 1982 se za nejvyšší zákonodárný orgán považuje Všečínské shromáždění lidových zástupců čítající přibližně 3000 poslanců, v jejich pravomoci je volba hlavy státu – předseda ČLR, schválení ministerského předsedy a členy státní rady - vlády. De facto převažující moc nese politbyro ÚV komunistické strany.

Čína má velice propracovanou soustavu oblastní a místní státní správy. Členění země na té nejvyšší úrovni zahrnuje 21 provincií; tři města – Peking, Ťiencin a Šanghaj – spadají pod přímou ústřední správu. Další rozdělení provincií je na okresy a obce. Formálně se člení území na pět „autonomních oblastí“: Tibet a Sint’iang na západě, Vnitřní Mongolsko a Ningsia na severu a Kuang- si na jihu. (Bateman, 1999)

Co se týče čínského hospodářství, není to tržní, jaké známe například u nás, ale hovoří se o socialistickém tržním hospodářství. Poprvé se tato představa objevila s příchodem Teng Siao-pchinga¹, který byl považován za „otce“ reform. Socialistické tržní hospodářství, tento paradox pobavil svět, ale dnes už není po pobavení ani známky, ti kdo Čínu, jen trochu poznali ví, že v zemi vládne ten nejpřísnější a nejútočnější „kapitalismus“, ve státě s plánovanou ekonomikou a komunistickou nadvládou. (Němec, 2008)

3.2 Ekonomika

3.2.1 Začátek Čínského růstu

V dějinách světového hospodářství není žádná podobná událost, jako ta, která nastala v Číně, kdy se z chudé rozvojové země stala „dílna světa“, a také vlivný investor. Navíc se

¹ Křestní jméno Siao-pching, znamená něco jako „malá láhev“. Jde o „nom de guerre“, které přijal Teng ve dvacátých letech minulého století, když se stal profesionálním revolucionářem. (Němec, 2008)

tento vzestup obešel bez jakýchkoliv hospodářských krizí nebo politických výtržností. Už jenom toto si zaslouží obdiv. Této zemi se podařilo změnit hospodářství cestou k tržním principům, jak už bylo řečeno, bez značných společenských dopadů.

Jedním z dalších obdivuhodných rysů Tengových reforem bylo přesunutí moci z centra na nižší úroveň, do provincií.

Události, která se odehrála na konci roku 1978, se nepřikládala velká váha a nijak zvlášť i publicita. Jednalo se o třetí plenární shromáždění ústředního výboru Komunistické strany Číny. Po více jak třiceti letech, ale můžeme říct, že se jednalo o milník ve světových dějinách. Právě toto shromáždění zavrhnulo Mao Cetungovo tvrzení o nikdy nekončícím třídním boji a vytyčilo si nový ideál: výstavbu moderního hospodářství. Novými slogany, kterými se do budoucna měla řídit čínská komunistická vláda, se staly čtyři „moderní teze“

- Modernizace zemědělství
- Modernizace průmyslu
- Modernizace vědy a technologie
- Modernizace armády

Žádná narážka ohledně třídního boje nepadla, tzv. egalitářství, jinými slovy od té doby se bude ke všem jedincům přistupovat a jednat s nimi stejně.

S těmito tezemi přišel Teng Siao-pching, do té doby neznámý muž. Dnes víme, že se jedná o jednu z velmi významných postav v dějinách Číny, ale i světa. Od této historické konference ÚV KS Číny se Teng stal zodpovědným za čtvrtinu populace na dlouhých dvacet let, až do roku 1997 kdy zemřel. V průběhu těchto dvaceti let se Čína vyšplhala mezi nejmocnější ekonomiky a politické síly světa a postavila se tak po bok Spojených států, jako partner, tak i jako protivník.

3.2.2 Faktory, které mohou zvrátit či zbrzdit růst ekonomiky v budoucnu

Faktory, které by mohly vést k pádu růstu čínské ekonomiky, by také mohly způsobit kolaps nebo přinejmenším zpomalit růstovou dynamiku, uvedla světová banka v jedné ze svých studií, která byla vyhotovena asi v polovině rostoucí periody Číny.

- Nedostatečná infrastruktura
- Nadvláda státních podniků
- Špatný stav bankovního úseku
- Katastrofální zanedbání ochrany životního prostředí

V průběhu dalších let je zřejmé, že tyto faktory prozatím nevedly ke zpomalení vzestupu ekonomiky. Reformy, které prosadil v roce 1979 Teng Siao-pching, jsou prospěšné a pro zemi užitečné.

Potřeba systému sociálního zabezpečení je evidentní. Dřívější tradiční systém, prosazován v rolnickém společenství, kdy se předávala zodpovědnost mladým za ty staré, už nemůže být uplatňována v nové industrializované společnosti, navíc zde byla zavedena politika jednoho dítěte, jejíž výsledkem je stárnutí populace.

Politika jednoho dítěte měla za úkol zastavit nekontrolovatelný růst čínské populace, ale úspěch se minul účinkem. Nepodaří-li se zmírnit dopad této politiky na populaci, očekává se, že kolem roku 2025 bude průměrný věk obyvatele 45 let. Nyní je to 33 let² a věk celé čtvrtiny Číňanů se bude pohybovat přes 65 let. V porovnání s ostatními ekonomikami to je nejvyšší průměrný věk. (Němec,2008)

Věkové složení populace Číny se odrazí i na vývoji vnitřní poptávky, která bude mít vliv na zpomalení růstu ekonomiky, tento vliv však nemusí být tak markantní, jestliže vláda podnikne jisté kroky.

Vývoj Číny v předchozích letech implementoval růst výroby za všech okolností. Čína se tak dostala na vrchol žebříčku všech produkčních zemí a poprávu jí náleží označení „továrna světa“. Avšak nyní vnímá, že je načase ubírat se jiným směrem.

Není to tak dávno, co byl čínský průmysl schopný pojmout velké množství nekvalifikované síly z venkova, ale pokud chce vláda udržet dynamiku vývoje, musí si umět najít nástroj, jak lidi namotivovat k dalšímu vzdělávání. Což by v současné době neměl být velký problém, jelikož minulá generace podporuje své děti ve vzdělání a stěhování lidí z venkova do měst, se v očích chudých rolníků jeví jako první stupeň pro úspěšný sociální vzestup.

² V roce 2013 je hodnota průměrného věku občana 36,3 roků (www.cia.gov)

Vývojová tendence tohoto rázu by mohla vést k minimalizaci důsledků vlivem stárnutí populace, a to zvýšením počtu kvalifikovaných pracovníků na trhu práce.

S tím je ale spojena i další řada problémů, mezi ně patří například vzrůstající míra urbanizace, která se od roku 1978 zvýšila ze 17,9³ procent na 52,6 procent v roce 2012. Odhady očekávají, že do roku 2030 stoupne míra urbanizace v Číně 70 procent.

Urbanizace sama o sobě je pro budoucí rozvoj moderní Číny velikým potenciálem, z důvodu zvýšení vnitřní spotřeby, ale během ní došlo k řadě problémů, spojených s vážným narušením procesu výstavby, která měla být šetrná k okolnímu prostředí. Od roku 1998 mohou obyvatelé Číny získávat byty do soukromého vlastnictví, což způsobilo stavební boom. Nicméně tento boom není efektivní a brzy tak narazí na hranice možností.

3.2.3 Ekonomický vývoj

Při vzniku nové Číny v roce 1949 docílila čínská ekonomika rychlejšího rozkvětu. Zvláště po zahájení politiky reform a otevřenosti, v roce 1978 se čínská ekonomika udržuje v neustálém a zdravém vývoji, s ročním přírůstkem přes sedm procent, pro rok 2013 se odhaduje 7,5 %, což je nejslabší výkon za posledních 23 let.

Bohužel pro Čínu tento neustálý růst je těžce udržitelný a nemá ve světě obdoby, a tak se ani Číně v budoucnu nepodaří udržet vývoj na takovéto úrovni, jaká byla v předchozích letech. Jelikož celkový růst ekonomiky je úzce spojen se spotřebou, a kdyby si Čína chtěla udržet svůj růst ekonomiky na úrovni 7 - 6 %, musela by být její spotřeba na úrovni 10 až 11%, takového tempa růstu spotřeby se Číně nepovedlo dosáhnout ani v jejich nejsilnějších letech.

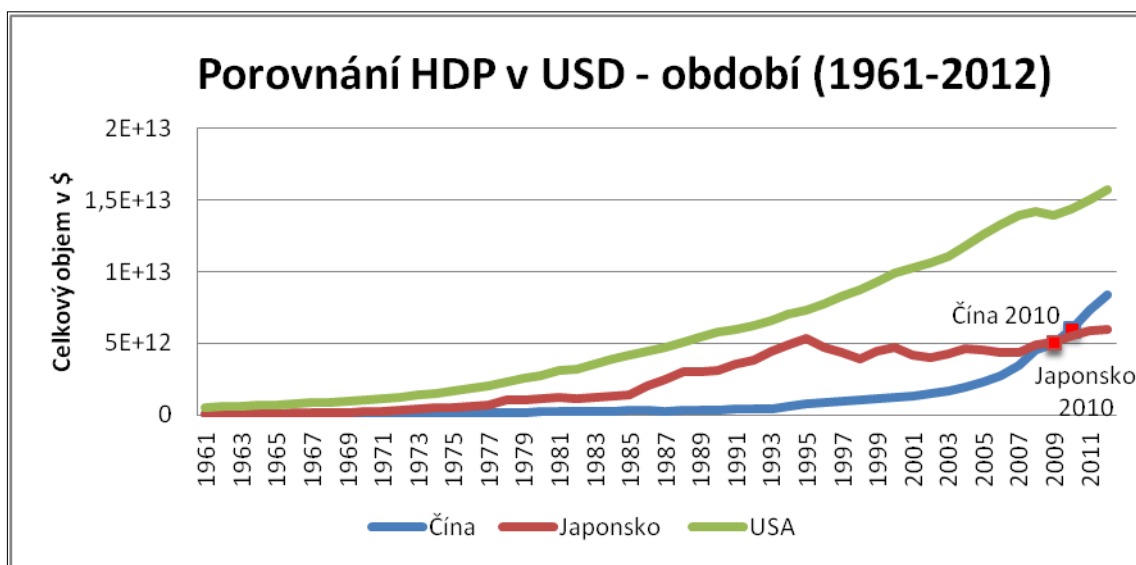
Nicméně pro udržení čínské sociální stability není zapotřebí ekonomický růst velikosti 7 % ba dokonce ani 6 %, jelikož do budoucna se počítá s růstem spotřeby, tak i s růstem příjmů, které by se zhruba do 10 let mohli až zdvojnásobit, a to bude mít dopad na HDP, které poroste nižším tempem, než v současné době, ale zajistí tak Číně ekonomickou i sociální stabilitu místo hrozícího kolapsu, který by následoval při ústavičném udržování růstu HDP v míře, jaké ji známe doteď.

³ Údaj zjištěn ze zprávy o rozvoji obyvatelstva Číny, zdroj: www.czech.cri.cn

3.2.3.1 Stále vzrůstající čínská ekonomika

Více jak 40 let si drželo Japonsko svou druhou pozici největší ekonomiky, není to tak dávno, co o tuto pozici přišlo a nahradila ho Čína. Hodnota HDP v roce 2010 období únor až červen byla 1,29 bilionu dolarů v Japonsku a v Číně dosáhla 1,34 bilion dolarů. Vývoj HDP největších ekonomik světa blíže popisuje následující graf.

Graf č. 1 Porovnání HDP v USD v období od roku 1961 do roku 2012

zdroj: vlastní data: <http://www.worldbank.org/>

3.2.3.1.1 Čína v HDP na vrcholu, v HDP na obyvatele podprůměr

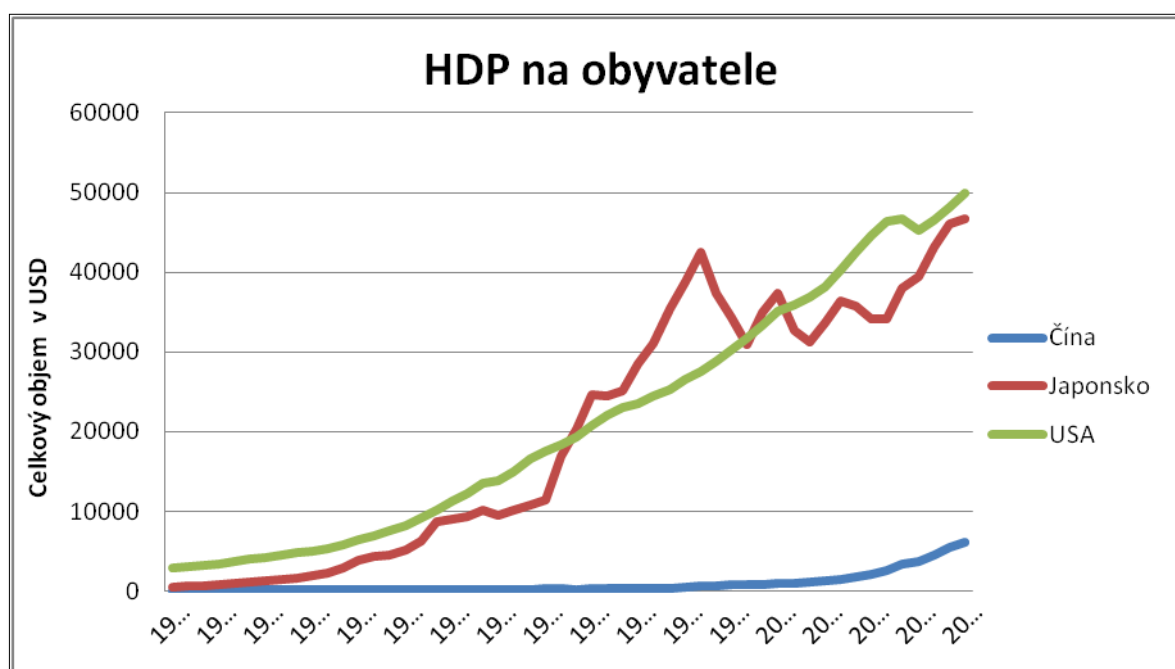
Faktem stále zůstává, že Čína je v příjmu na obyvatele mnohem chudší v porovnání se svými konkurenty Japonskem a Spojenými státy.

S tímto je spojená souvislost klasifikace kvality života v různých zemích pomocí tzv. „indexu lidského rozvoje (Human Development Index – HDI)“, který funguje od roku 1990 díky rozvojovému programu OSN (UNDP). HDI je spojení ekonomických a řady sociálních ukazatelů, do kterých patří například očekávaná délka života, dostupnost vzdělání a zdravotní péče a další. Ve škále 187 států OSN za rok 2012 se Čína zařadila na

101. příčku s HDI 0,699⁴. Mezi rozvojovými zeměmi to značí průměrnou úroveň. Do vyspělých zemí spadají ty státy, které mají hodnotu HDI vyšší jak 0,8. Díky tomuto ukazateli víme, že Čína byla od zemí, jako jsou Japonsko, USA a další, vzdálená o hodně více, než jak by se dalo posoudit z hlediska hodnoty absolutního objemu HDP, kde tyto země Čína již předčila. Japonsko s HDI 0,912 je umístěné na 10. příčce a USA s HDI 0,937 náleží 3. příčka.

Tato problematiku je více zřejmá v grafu č.2, kde je evidentní propad křivky reprezentující Čínu v porovnání s křivkami zastupující USA a Japonsko. Takto markantní rozdíl odsouvá Čínu na úroveň, kde se nachází státy jako je Albánie či Salvador.

Graf č. 2 Celkové HDP na obyvatele v období 1961-2012 uvedeno v USD

zdroj: vlastní data: <http://www.worldbank.org/>

V roce 2010 šéf čínského statistického úřadu Ma- Ťien- tchang uvedl některé důvody proč je HDP na obyvatele tak nízké a hodnotou spadá na roveň rozvojových zemí.

⁴ Data převzata z www.mzv.cz

„Máme obrovský počet obyvatel, slabé hospodářské základy, relativně málo nerostných zdrojů a značný podíl lidí žijících v chudobě,“ dle něj musíme stále brát v potaz to, že Čína dál setrvává jako rozvojová země.(Lavička, 2010)

3.2.3.1.2 Politické vylepšování údajů o čínském hospodaření

Dále se zde nabízí také otázka, zda-li jsou data o HDP uvedené Čínou věrohodná. Odborníci v Česku i zahraničí o tom mají jisté pochybnosti. Jako důkaz se může brát rychlost výpočtu údajů o HDP, sotva po uplynutí několika dnů od zakončení kvartálu, s ohledem na počet obyvatel, které je nejvyšší na světě.(Horáček, 2010)

V Číně je také veliký problém, že data, která poskytuje a které publikuje, jsou upravována proto, aby byla vhodná v rámci politických cílů. Kvůli tomu by měl být čínský finanční systém zprůhledněný.(Němec, 2008)

To vše se má nyní změnit a nový systém pro měření HDP, který bude odpovídat globálním standardům, by měl být zaveden nejdříve na konci roku 2014.

Tento nový systém je založen na vedení národních účtů, v roce 2008 ho Číně doporučilo OSN, dosavadní údaje může změnit dokonce i zvýšit. Po zavedení nového systému se budou přepočítávat i záznamy o HDP z let minulých.(ČTK, 2013)

3.2.3.1.3 Budoucnost Čína předstihne Spojené státy

Co se týče dalšího vývoje hospodářského růstu, je pravděpodobné, že v následujících letech se dokonce podaří, že Čína předstihne i USA, za předpokladu udržení současného růstu. Experti, monitorující strmý hospodářský nárůst Číny, si pokládají otázku, kdy Čína předběhne Ameriku ve velikosti HDP.

V březnové zprávě tohoto roku Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) se uvádí, že Čína předstihne USA již za tři roky. Tato předpověď je ale kritizována mnoha analytiky, jelikož tohoto výsledku by bylo možné dosáhnout pouze za předpokladu, že neustálý silný růst ekonomiky bude udržován i v budoucnu.

Ale už nyní víme, že čínská ekonomika bude zpomalovat svůj růst, a naopak Spojené státy se začínají navracet k předkrizovému tempu. Číně nehraje do karet plno dalších faktorů, které by ji udržely na stejné pozici. Jeden z důvodů je snaha přesměrovat

současnou ekonomiku, která je založená na investicích a exportu, na ekonomiku závislou na domácí spotřebě. Dalším důvodem je posílení renminbi v posledních třech letech.

Naopak americké ekonomice se rýsují lepší vyhlídky, díky nynějšímu boomu těžby břidlicového plynu, který umožní velkou mírou energetickou nezávislost státu a další plus je dynamický demografický růst Spojených států, způsobený imigranty, kdežto čínské obyvatelstvo stárne. (Malá, 2013)

3.2.3.2 Začínající zpomalování růstu ekonomiky

V roce 2012 se růst čínské ekonomiky začal zpomalovat na 7,8 procent, jedná se o nejmenší pokrok za třináctileté období, kdy ekonomika jenom rostla. Bohužel ale srovnávání s evropskými čísly je lehce zavádějící, jelikož Čína používá jiné metodiky pro určení statistických údajů, a také čínská čísla jsou zpolitizována, jinými slovy „vylepšována“ kvůli převodům pomocí deflátoru. Ekonomika Číny závisí na vytváření úvěrů. Čínskou hnací silou růstu je dluh, a jen částečně export, než jak by mnozí usoudili ze zásobování světa čínským zbožím.

Nejedná se však o státní dluh, ale o dluh v bankách. Úvěry jsou sice použity do investic, ale nenásleduje-li ihned spotřeba, jsou to špatné investice respektive špatné úvěry.

Číně hrozí podobná budoucnost jakou mělo Japonsko v osmdesátých letech. Už nyní se dá rozpoznat analogie se situací v Japonsku, jako je například prudký hospodářský růst, velké investice, silné banky, velký obchodní přebytek. Poté nastala krize nemovitostí a bank, a akcie japonských bank ztratily cenu.

Nicméně Japonsko je stále exportním gigantem, a tak by se ani Čína, jako exportér, nevytratila ze scény. (Kohout, 2013)

Špatnými úvěry, kterými jsou banky zatížené, je postihnut i hrubý domácí produkt, odhadovaná součást se pohybuje kolem 30 až 40 procenty, potom se jedná o přemíru poskytování úvěrů bankami pro státní sektor a nízká kapitalizace bank.

Je to více než dvacet let co se Čína začala otevírat světu, modernizovat zemi a dvacet let po zavedení různých reforem, což mělo dopad na zlepšení systému socialistické ekonomiky, které předcházela transformace socialistické tržní ekonomiky z původně zavedené plánované ekonomiky. Velkou zásluhu na pokračování reformy finanční

soustavy má zlepšení legislativy a předpisů, otevírání trhů světu a příznivé investiční klima. Všechny tyto podněty posílí pevné jádro pro ten nejlepší vývoj čínské ekonomiky.

3.3 Politika Číny

3.3.1 Konfucianismus

„Více než dvatisíce let byl dominantním filosofickým systémem Číny a pronikl do všech sfér života Číňanů. Odráží se v čínské poezii a dějinách, ve vládě a společenském životě i v etice, která formovala vzory pro lidské jednání. Hodnoty konfucianismu stále existují, dokonce i v Čínské lidové republice, jejíž vláda zavrhlá konfuciánskou minulost svého národa, ale ta se nedokáže zcela vymanit z jeho vlivu.

Konfucianismus je systém myšlenek a názorů založených na učení Konfucia, mudrce žijícího v letech 551 až 479 př.n .l.“(Hoobler, 1997)

3.3.2 Populační politika

Součástí demografie rozhodně populační politika není, ale kvůli její problematice s ní má jisté spojení a nelze si ani představit populační politiku, bez demografických analýz a prognóz, které slouží jako podklad při rozhodování populační politiky ve společenském i regionálním měřítku.

Populační politika je přehled konkrétních praktických postupů zvláště dlouhodobého charakteru, jimiž se má regulovat vývoj populace dané země ke stanoveným cílům určité státní moci.(Roubíček, 1997)

„Rozlišení populační politiky uvádí Roubíček [1997]takto:

- a) podle cílů, které si klade:
na kvantitativní (zaměřenou na usměrnění početního vývoje obyvatelstva) a na strukturální (zaměřenou na usměrnění strukturálního vývoje obyvatelstva);
- b) podle prostředků, kterých používá:

na stimulační (používající různých – především ekonomických ale i psychologických aj. – podnětů ve formě různých výhod a výsad skupinám obyvatelstva, jednajícím populačně ve smyslu oficiální populační politiky) a na represivní (používající různých postihů a znevýhodnění skupin obyvatelstva, jednajícím populačně proti záměrům oficiální populační politiky), případně přímo selektivní (častá forma migrační politiky, kdy určité skupiny osob jsou předem vyloučeny);

c) podle předmětu svého působení:

zejména na natalitní politiku zaměřenou na podporu (pozitivní tj. pronatalitní) či omezování (negativní tj. antinatalitní) porodnosti (natality) a na migrační politiku (pozitivní a negativní) zaměřenou analogicky na podporu či omezování zahraničního stěhování (migrace), případně i politiku vnitřní migrace, která je obvykle jen jinou formou politiky rozmístění obyvatelstva či „znovurozsidlení“; součástí populační politiky v určitém širším slova smyslu mohou být i politika zdravotnická, nutriční a školská (vzdělanostní).“

S ohledem na tyto okolnosti je nutné konstatovat, že politika jednoho dítěte je kvantitavní, represivní a antinatalitní. S populační politikou je také úzce spjata politika sociální (především rodinná politika, která může být brána jako součást obou politik (Roubíček, 1997)).

3.3.2.1 Populační politika v nesouladu s lidskými právy

Silný společenský tlak, který byl vyvinut v Číně na manželské páry a na ovlivnění jejich intimního života, například velkým rozšířením antikoncepčních opatření. Měla za důsledek abnormální pokles plodnosti. Ačkoliv se použití této politiky zdá jako špatné, tak skýtá i jisté pomezí účinnosti těchto postupů.

V Číně se kladného výsledku dosáhlo na delší období. Nicméně cena, kterou za ní musí manželské páry platit (odsouvání manželství, omezení pohlavního života, nucené odloučení partnerů atd.), není absolutně v souladu s lidskými právy.

„Populační politika – ať už jde o opatření usilující o snížení plodnosti nebo o její zvýšení – se nachází na průsečíku různých, někdy i protichůdných zájmů. V celospolečenském měřítku může být i v rozporu s citem pro sociální spravedlnost.“, jak uvedl Vallin (1992).

3.3.3 Politika jednoho dítěte

Tato demografická politika zavedená v Číně, roku 1979, má za cíl zmenšení počtu čínské populace, a to tak, že manželské páry smějí mít pouze jedno dítě.

Politika jednoho dítěte v Číně zavedla postup, který tuto diferenci dovedl do extrému. Pokud si manželé přejí první dítě musejí to ohlásit úřadům. Pokud jim úřady vyhoví, mají právo na rodinné přídatky za předpokladu, že se zřeknou možnosti mít další dítě. Narodí-li se jim druhé dítě, přijdou o přídatky, dokonce se jim mohou snížit i platy pokud se jim narodí třetí dítě. Tento systém vede k růstu sociální nerovnosti, jelikož jsou upřednostňovány cíle populační politiky. (Vallin, 1992)

3.3.3.1 Historické pozadí politiky jednoho dítěte

Velmi vážným problémem, se kterým se musela vláda vypořádat, byl stále vzrůstající počet obyvatel. Během let 1955 – 1958 měla Čína potíže, celková životní úroveň byla velice nízká, dokonce nebyla schopna poskytnout ani odpovídající zásoby potravy, úřady hradily velkou část kampaně na kontrolování porodnosti.

Následující snaha o kontrolu obyvatelstva proběhla roku 1962, stěžejními body byly programy, podporující pozdní sňatky a užívání antikoncepce. Roku 1966 proběhla Kulturní revoluce, která zbrzdila druhý pokus o kontrolu populace. Konečně roku 1970 byl zaveden třetí plán, který byl daleko přísnější, než dva předchozí, vše vyvrcholilo roku 1979, kdy byla zavedena politika jediného dítěte. Nicméně na většině venkovských území tato politika zůstává neoblíbená a její kladen odpor, naproti tomu zavedení ve městech proběhlo v podstatě úspěšně. Neblahé výsledky této politiky přišly hlavně z venkova, kde se narozené dívky zabíjejí, pro přenechání místa chlapcům, a to z hlediska ekonomické užitečnosti. Z tohoto vyplývá nesoulad mezi počtem narozených dívek a chlapců.

Dá se říci, že po roce 1970, můžeme vidět odpovídající výsledky po uvedení politiky jednoho dítěte do reality. Průměrný roční přírůstek obyvatel Číny spadá k těm nejnižším hodnotám rozvojových států, ale díky nejvyššímu číslu populace na světě, je stále značný každoroční čistý nárůst obyvatelstva. (Mirsky, 2008)

3.3.3.1.1 Problém koordinace politik díky nově zavedeným reformám

V 70. letech minulého století započala transformace z plánované ekonomiky na tržní, a to zavedením řady reforem. Nejvíce bylo reforem hospodářských, protože v té době pracovalo v zemědělství největší počet ekonomicky aktivních obyvatel a pro Čínu byly tyto reformy klíčové. V roce 1978 byl zaveden systém smluvní výrobní odpovědnosti zemědělských usedlostí, který spočíval v odevzdání části produkce zemědělců státu, za předem stanovené ceny, zbytek produkce pak mohli prodávat na trhu. (Michal, 1994)

Konflikt této reformy a propagace politiky jednoho dítěte, vznikl kvůli nedostatku politické koordinace napříč různými oborů ministerstva, kdy jeden upřednostňuje problémy populace a druhý ekonomické problémy, jasný příklad konfliktní politiky.

„Zavedení systému smluvní výrobní odpovědnosti zemědělských usedlostí, vedlo spíše k rozšiřování rodin, než k vyhovění svírající politiky jednoho dítěte. A to ze dvou důvodů. První důvod byl spojen s rozparcelováním půdy v minulosti, protože pokud byla početná rodina, dostala pak půdy více. Jinými slovy demografie určovala, kdo se stane jako první bohatým. Ve výhodě pak byly ty rodiny, jež měly početnou pracovní sílu v produktivním věku, než ty, které měly malé děti a nebo staré prarodiče.

Druhým důvodem bylo odstranění sociálně zabezpečujícího systému na venkově, což opět vedlo ke zvětšování rodin. Hlavní myšlenka této politiky se zdála být takováto, pokud chceš být majetný a chceš, aby o tebe bylo ve stáří postaráno, potřebuješ mít hodně dětí. Toto byla samozřejmě pravda, ale nebyla to ta hlavní myšlenka, jež měli politici v úmyslu, navíc měli obavy z baby boomu, který měl rozhybat Mao ke konci 50.let. Politici se obávali z rychlerostoucí populace, která by mohla oslabit ekonomický růst, v který doufali, že přijde vlivem reforem.

Politika jednoho dítěte, zavedená roku 1979, byla jednou z nejméně populárních politik Číny, především na venkově. Je pravda, že v městských částech je politická kontrola jednodušší, ale také jsou tady silnější ekonomické podněty k zakládání menších rodin. Zatímco většina lidí v Číně cítí uje potřebu kontrolovat populaci a možná dokonce cítí, že tato politika je správná, tak také mnoho z nich má konkrétní důvody proč by neměla být použita právě na ně.

Nicméně nakonec byly zavedeny různé politické novely. Politika pak nebyla aplikována na všechny domácnosti a nejvíce pak byla benevolentní na venkově, tam byla

tato politika praktikována de facto pro dvě nebo dokonce tři děti. S rostoucími finančními příležitostmi, tyto rodiny nebyly už tak závislé na státě, díky obilí, které si samy vypěstovaly a dalším základním produktům, mohly si tak dovolit vychovávat více dětí. Navíc měly i na zaplacení pokuty, která na ně měla být uvalena, kvůli nerespektování zákonů, rodiče raději zaplatili pokutu, než aby odmítli své dítě. Jiná strategie, která byla použita, aby se tomuto rodiny vyhyly, bylo neregistrovat porod dítěte nebo nechat dítě u kamarádek a příbuzných, když měla přijít kontrola, ale bohužel se tu vyskytuje i mnoho případů kdy jsou zabíjeny novorozeňata.

V důsledku je těžké říct jak spolehlivé jsou statistiky čínské populace. Záměr je udržet populaci do hranice 1,6 bilionu do roku 2050 ze současných 1,26 bilionu. S určitostí se zde nachází více lidí, než jak ukazují statistiky úředníků, v některých okresech hlásí nesoulad mezi počtem holčiček a chlapečků, ten je až znepokojivě velký. Jedna studie ukazuje podhodnocování záznamů z porodů mezi 50 až 70 % rozdílu v poměru k narozenému počtu chlapců a dívek.(Zeng et al., 1993). Ta samá studie také tvrdí, že zabití holčiček je až 5 % z tohoto rozdílu.(možno přečíst Li Yongping, 1992). Procházením mnoha vesnic je jasné, že politika nebyla aplikována tak striktně, jak úředníci tvrdí.

Negativní aspekty zavedení politiky, vedly členy akademické obce, členy ženské federace a komisy rodinného plánování, k nátlaku na změnu politiky a přivedení čínské politiky rodinného plánování na úroveň s mezinárodními normami. Čínská vláda naznačila přijetí těchto norem, když je na Mezinárodní konferenci o populaci a rozvoji ratifikovala. (Cairo, 1994) Prohlášení o odmítnutí donucovací populační politiky a zaručení, že služby rodinného plánování budou rozšířeny o další kroky, o ty, které zajistí ženě zdravou reprodukci, bylo znovu potvrzeno na konferenci Spojených národů o ženách (Beijing, 1995)

3.3.3.2 Současnost a problémy spojené se zavedením politiky jednoho dítěte

V roce 1979 Čína zavedla politiku jednoho dítěte, s touto politikou je spojena řada výhod stejně tak nevýhod, které před zavedením této politiky nebyly tak patrné a až nyní se jim věnuje pozornost a vláda se je snaží řešit.

3.3.3.2.1 Negativní dopady na společnost

Vlivem politiky jednoho dítěte vyvstalo na povrch několik palčivých problémů, které sužují současnou Čínu. Jedná se například o rozdílném počtu narozených chlapců a dívek, stárnutí populace, odsouvání manželství, omezení pohlavního života, nucené odloučení partnerů, to je jen malý výčet problémů, které jsou závažné, ale ne tak jako ty následující, které jsou v rozporu s lidskými právy a jedná se tak o zločiny páchané na obyvatelých Číny například, nucená sterilizace, vraždění novorozenců, zvětšující se počet únosů, s těmi jsou spojeny obchody za účelem prostituce, v neposlední řadě vzrůstající kriminalita. Zavedení politiky jednoho dítěte pro udržení počtu populace byla věc první, bohužel už se nepočítalo s vedlejším efektem, který tato politika přinesla, proto je tak často kritizována a z tohoto důvodu se jedná o zrušení a nebo alespoň zmírnění zákonů.

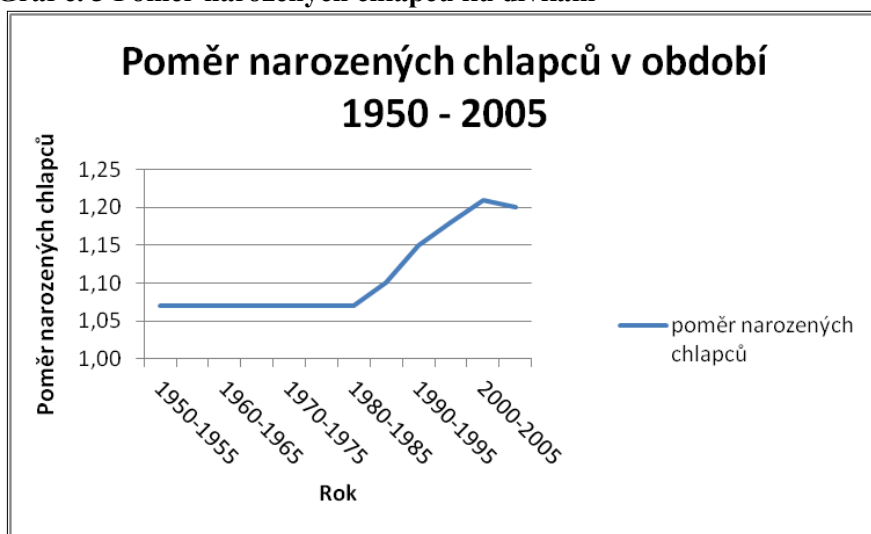
Od 70.let minulého století se zvětšil počet mužů připadající na jednu ženu. Pokud si mají rodiče vybrat jedno dítě, preferovanější je chlapec, to vede k cíleným potratům plodů.

Preferovanější je narození syna, tzv. „císaře“, tak jsou pojmenování jedináčkové v Číně. Mladý vysokoškolák z Pekingu uvedl, „ Z pohledu reprodukce není jedno dítě přirozené a ani vyhovující. Rodina by měla mít větší počet členů. Dokonalý stav je otec, matka a dvě děti, ideálně holka a kluk. Jedno dítě se může cítit osaměle, ovšem výhodou je levnější výchova.(Mikoláš, 2012)

Specialisté upozorňují, že tato nerovnost může v budoucnu způsobit velké populační problémy, jelikož obrovský převis mužů si nebude moci založit rodinu, tím pádem to může mít i závažné dopady na společnost.

Na grafu je zjevný nárůst počtu chlapců od zavedení politiky v 70. letech minulého století.

Graf č. 3 Poměr narozených chlapců ku dívkám

Zdroj: vlastní; data: www.esa.un.org

Ty rodiny, které porušily politiku stát trestal pokutami. Potom docházelo k tomu, že rodiny musely druhé dítě schovávat, nemohlo být zapsáno do matriky, nemohlo chodit do školy a oficiálně tak neexistovalo. Pokud rodina zaplatila pokutu, dítě nemohlo chodit do bezplatných škol, pouze do soukromých, které jsou až třikrát dražší, navíc oba rodiče mohli dostat další finanční sankce nebo mohli být propuštěni z práce.

Odborníci tvrdí, že díky zavedení nucených potratů, kterých bylo odhadem 400 milionů, si Čína mohla zajistit rapidní ekonomický růst, což je hodnoceno jako velké pozitivum po zavedení politiky jednoho dítěte, čemu ale vláda nezamezila, byl výrazný rozdíl mezi ženami a muži. Počet mužů se liší už o 32 milionů a tento výsledek není ještě konečný, s tímto je spojený i počet starších lidí nad 60 let, který svou hodnotou 13,26 % vykazují stárnutí populace. V současnosti existuje v Číně více jak 140 milionů lidí s věkem přes 60 let, odhady vypovídají o tom, že do roku 2040 jich bude už více než 400 milionů.

Díky demografickým změnám byl spuštěn pilotní program, který dovoluje 5 vybraným provinciím mít 2 děti a postupem času by se toto ustanovení mělo rozšířit na veškeré území. Jiné předpisy ale platí pro provincii Šan-tung, kde manželé, kterým se narodí jako první holčička, mohou mít další dítě. (Mikoláš, 2012)

Dále byla zavedená také nová legislativa, kvůli problémům, které vyvstávají z nepoměru počtu narozených dívek a chlapců, jsou markantní, jejich dopad tudíž musí řešit i vláda.

Proto roku 2000 vláda uvedla novou informační kampaň pro podporu narozených dívek, dále se stanovují nové zákony, které mají zajistit lepší postavení, například v právu dědit. Doteď bylo rození chlapců ekonomicky výhodnější už z důvodu vyšší penze a životní úrovně, která je u čínských mužů jistá. Je to jedno z dalších hledisek, na které by se čínská vláda měla soustředit. (Havlová, 2009)

Další problémy plynoucí z politiky, které se objevovaly na venkově, kvůli nedostatečné kontrole, byl obchod s venkovskými ženami a dívkami se záměrem prostituce. Přesto bylo desetitisíce žen uneseno nebo získáno, za slíbení práce v městských továrnách. Obdobně byly získávány i tisíce chlapců, kteří zdonucení museli dělat kapsáře, za dohledu profesionálních zločinců. (Mírsky, 2008)

Po zavedení politiky jednoho dítěte se objevila spojitost i se vzrůstajícím počtem únosů. Nedávno policie zachránila 8660 dětí, které byly unesené a také 15,5 tisíc žen. Každoročně se v ČLR ztratí až 10 tisíc lidí, ale některé organizace tvrdí, že se jedná dokonce o 20 až 70 tisíc dětí. Bohužel tento zločin je stále v Číně výhodným obchodem, děti pak končí jako levná pracovní síla, další jsou určené do zahraničí k adopci.

Problém, který je s obchodováním spojen je ten, že mnohdy rodiče své narozené děti nechtějí, obzvláště se toto týká narozených dívek, a potom je prodávají sami. (Mikoláš, 2012)

Další zločin páchaný vlivem této politiky byla nucená sterilizace. Roku 2005 úřady spustily v Šan.tungu jednu z nejhrůznějších kampaní, při níž ženy byly násilným a brutálním způsobem sterilizovány, a to podvázáním vaječnicků. Takovéto jednání, které odporuje lidským právům, vzbudilo pozornost v právníkovi jménem Čchen Kuang-čcheng. Začal celou tuto věc projednávat, ale vzhledem k režimu, který v Číně panuje, to neměl vůbec jednoduché.

Úřad, který se takovýchto nepřístojností dopustil, chtěl zamaskovat stopy, a tak se dopustil ještě většího násilí. Úřady vynaložily všechny své finanční prostředky pro dopadení tohoto muže, ale přitom je sledoval celý svět.

Na tomto příkladu je zjevné, co všechno je režim schopen udělat, pro dosažení svého cíle. Taktika v tomto boji byla mlátit lidi, zatýkat je, obléhat jejich příbytky a vyhrožování. Tento boj trvá více než přes rok a stále není vydán rozsudek, i když ten je už předem jasný. (Gao, 2011)

3.3.4 Důsledky zavedení politiky jednoho dítěte

Politolog Wang Feng uvedl, že se v budoucnu bude Čína potýkat se stárnoucí populací, tím pádem nízká porodnost je problematictější, než nadměrné zvětšování populace.

Odhaduje se tak, že v roce 2013 vývoj ekonomiky zpomalí zhruba o půl procenta ročně, vlivem stárnutí populace. Výhodu, kterou země měla, kterou disponovala oproti ostatním zemím, což bylo velké množství levné pracovní síly, nyní ztratí.

Komunistická strana má totiž obavy z doporučení vládních poradců, kteří nabádají ke zrušení politiky jednoho dítěte, protože si myslí, že by to pravděpodobně vedlo k babyboomu. (Mikoláš, 2012)

S odstupem jednoho roku, po plenárním zasedání ústředního výboru Komunistické strany Číny, které se konalo v listopadu letošního roku, čeká politiku jednoho dítěte změna, první od dob jejího zavedení, jedná se o jednu z mnohých převratných reforem, odhlasovaných na tomto zasedání.

Tato změna je pouze zmírnění současně politiky, podle nového zákona můžou mít páry druhé dítě, jen v případě, pokud byl jeden z manželů jedináček. Obavy z babyboomu nejsou opodstatněné, jelikož současné mladé páry samy raději volí menší rodinu.

Výraznější změny by nejspíš nenastaly, ani v případě zrušení této politiky, tento krok jistě v budoucnu nastane a o předčasných výsledcích se zatím může jen spekulovat.

4 Analýza politiky jednoho dítěte a její dopad na celkovou spotřebu Číny

Ekonomická analýza vlivu populační politiky, zvláště pak politiky jednoho dítěte, bude zpracována nejprve pomocí kvalitativní analýzy, poté bude použita kvantitativní analýza pro otestování souvislosti mezi jednotlivými ekonomickými a sociálními faktory.

Nejprve bude použita kvalitativní analýza pro upřesnění současné situace v Číně v mnoho rozličných aspektech, například vývoj populace, celková spotřeba, vývoj HDP.

Popisovány budou data z let minulých až do současnosti, ale také pomocná data budoucího vývoje vlastního zpracování .

4.1 Kvalitativní analýza vlivu politiky jednoho dítěte na společnost v Číně

4.1.1 Stárnutí populace v Číně a budoucí vývoj v dalších letech

Dynamika růstu obyvatelstva je úzce spojená s okolními životními podmínkami, například s vyspělostí země, politickou situací země, ekonomickými poměry, sociálním zabezpečením a na mnoha dalších faktorech. Co se týče čínského obyvatelstva, jeho počet je už redukován politickými programy, jejichž dodržování je kontrolováno státem. Pravdou je, že v některých částech, převážně na venkově, se tato politika kontroluje obtížně, protože území Číny je rozsáhlé, a tak právě v těchto místech nelze mluvit o striktním dodržování norem, tzn. jedno dítě na rodinu.

Odhadovaný vrchol čínské populace by mohl nastat v letech kolem roku 2025. Nicméně další vývoj obyvatelstva začne zpomalovat. S tímto je spojený i problém stárnoucí populace, jako viník je označovaná politika jednoho dítěte.

Je nutné doplnit, že stárnutí obyvatelstva je proces změn v jeho (relativní) věkové struktuře, při kterém roste podíl starého obyvatelstva v celé populaci. Jde tedy o růst podílu, nikoliv o růst počtu starých osob. Stárnutí je vždy změna relativní věkové struktury, a nikoliv změna absolutní věkové struktury.

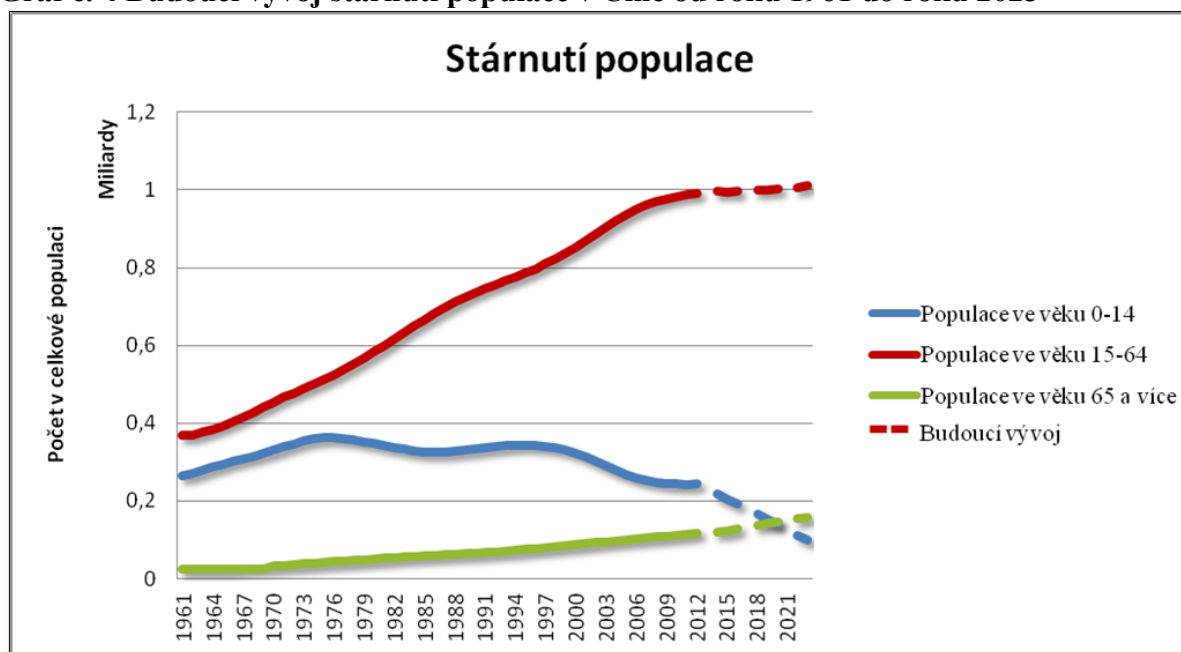
Stárnoucí populace s sebou přinese nové problémy, které se budou muset začít řešit, jedná se o zdravotní péči a sociální zabezpečení obyvatelstva, což doposud bylo řešeno větším počtem dětí, které se mohly postarat o jejich rodiče.

Další problém nastane na poli pracovních sil, jelikož stárnoucí populace má významnou souvislost s nízkým počtem mladší generace, a tak se Čína bude potýkat s nedostatkem nových potenciálních pracovních sil, tím pádem i ekonomika začne pomalu upadat a na vrcholu, který má přijít zhruba v roce 2016, se dlouho neudrží.

Následující graf ukazuje populaci rozdělenou do tří skupin, na skupinu v předproduktivním, produktivním a postproduktivním věku, již z grafu je patrný vývoj odpovídající stárnutí populace. To znamená zvyšující se podíl počtu lidí v postproduktivním věku a snižující se podíl lidí v předproduktivním věku, v této tendenci bude pokračovat i vývoj v dalších letech, data sloužící k sestrojení vývoje jsou čistě teoretická, ale odvozená od predikcí ohledně čínské populace.

Na grafu je patrný zlomový okamžik, jedná se o rok 1979, do té doby počet dětí do 14 let vzrůstal a populace nad 65 byla přiměřená, po zavedení politiky jednoho dítěte, po roce 1979, nastal pravý opak, lidí s věkem nad 65 let začalo rapidně přibývat a tento trend bude pokračovat i v budoucnosti.

Graf č. 4 Budoucí vývoj stárnutí populace v Číně od roku 1961 do roku 2023

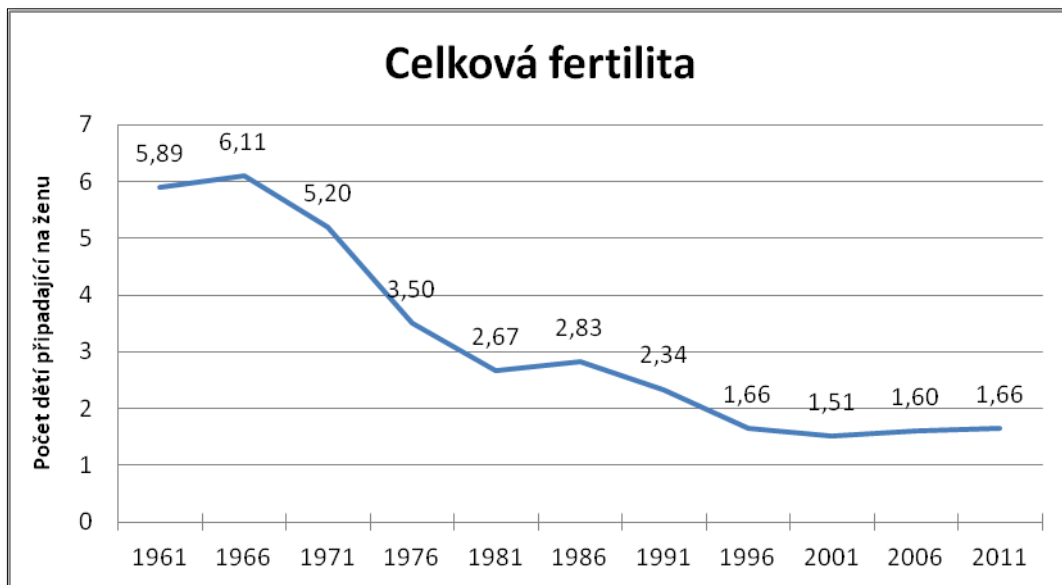
Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

4.1.2 Vývoj celkové míry fertility dle dětí připadajících na ženu

Z grafu o celkové fertilitě je možno přechíst, že roku 1966 byla míra průměrného počtu dětí připadajících na jednu ženu nejvyšší, a to 6,11. Poté už následoval jen pokles v celkovém počtu narozených dětí připadající na jednu ženu. Po zavedení politiky jednoho dítěte, po roce 1979, klesající tendence pokračovala až na hodnotu 1,66. Tato hodnota je

pod zachovnou úrovní populace, tedy průměrně dvě děti na ženu , pro Čínu to znamená již výše zmíněné stárnutí populace.

Graf č. 5 Celková fertilita

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.worldbank.org

4.1.3 Srovnání vývoje přirozeného přírůstku obyvatelstva

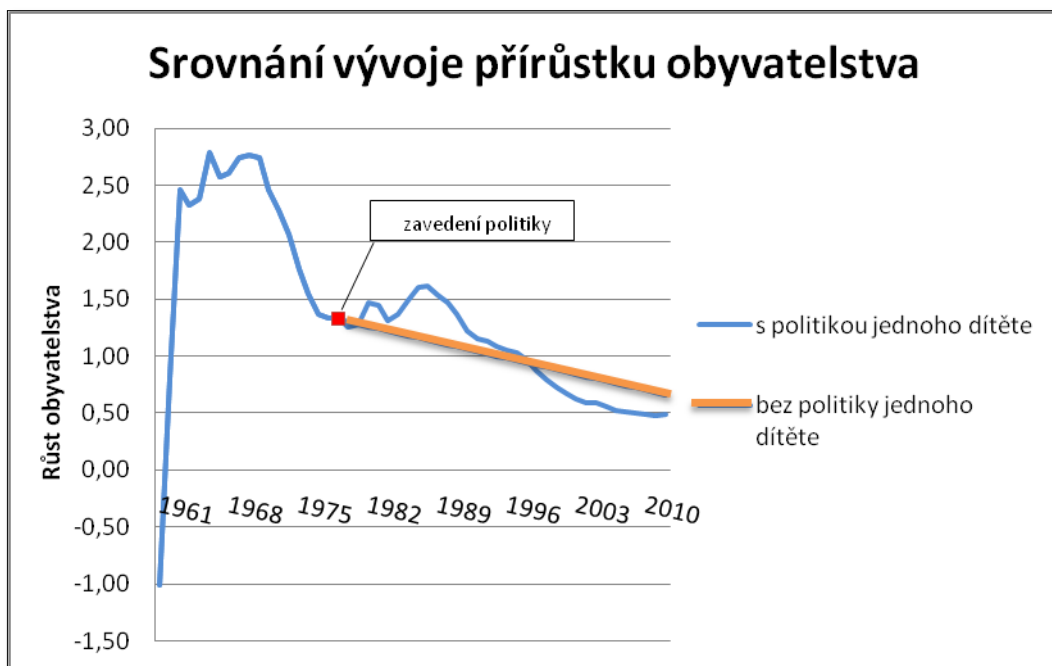
Přesnější popis pojmu přirozený přírůstek uvádí Roubíček [1997]: „Změny přirozené přírůstkivosti, která je ve většině případů rozhodující součástí celkového přírůstku obyvatelstva určité země, jsou závislé na rozdílech v dynamice porodnosti a úmrtnosti.“

Graf pod textem naznačuje jaký by byl pravděpodobný vývoj přirozeného přírůstku obyvatel, bez zavedení politiky jednoho dítěte.

Průběh v 60. a 70. letech se vyznačoval více jak 2% přírůstkem populace, poté došlo k poklesu, v 90. letech dokonce míra porodnosti klesla až pod zachovnou úroveň, která se vyznačuje v průměru dvěma dětmi na ženu, v současné době to je 1,5 dítěte na ženu, vlivem zavedení politiky jednoho dítěte se tento proces přirozené přírůstkivosti jen urychlil a dopady této politiky jsou už dnes znatelné, proto se čínská vláda od tohoto roku rozhodla tuto politiku zmírnit, ale bohužel s negativními výsledky této politiky se čínská vláda bude muset vyrovnat též. Průběh poklesu, v posledních 20 letech, bude pokračovat i nadále, vrcholu populace se Čína pravděpodobně dočká v roce 2025, kdy zde bude

odhadem žít 1,140milionů obyvatel, pak už bude počet obyvatel jen klesat a nejlidnatější m státem na zemi se stane Indie.

Graf č. 6 Srovnání vývoje přirozeného přírůstku obyvatel s politikou a bez politiky jednoho dítěte

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.worldbank.org

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

4.1.4 Celková spotřeba domácností dělené do skupin za jednotné měny USD

Pro neustále vzrůstající čínskou ekonomiku je důležitá stále rostoucí spotřeba, což Čína splňuje, důkazem jsou výsledky dat, která jsou zanesena v tabulce a dále je pomocí těchto dat sestaven graf. Z tohoto grafu vyplývá evidentní převaha jedné položky nad ostatními údaji, jedná se o položku výdajů na spotřebu jídla, konkrétně v případě Číny nemůže být tato položka zanedbatelná, jelikož se v ní odráží celková velikost čínské populace, a také se dá říct, že na výsledek této spotřeby nepůsobí vliv politiky jednoho dítěte.

Při dalším porovnání hodnot od roku 2002 do roku 2011 se dají rozdělit jednotlivé oddíly. První jsou ty, kterým se výdaje na spotřebu zvýšily, a druhé kterým se výdaje naopak snížily.

Zvýšením se vyznačuje spotřeba oblečení, bytového vybavení a zařízení, nejvíce však druhá nejvyšší spotřeba, která náleží dopravě a komunikaci. Vyznačuje se především vysokým nárůstem, za téměř deset let byl více jak trojnásobný, a jedná se tak o nejrychleji se rozvíjející položku ve spotřebě. Na grafu tento růst není tak patrný, proto je zde uvedena tabulka s podílem let mezi roky 2011 a 2002.

Tabulka 1 Podíl spotřeby domácností v letech 2011/2002

Podíl let 2011/2002	
jídlo	2,42
oblečení	2,83
bydlení	2,25
bytové vybavení, zařízení domácností	2,63
zdraví	2,25
dopravy a komunikace	3,43
rekreace, kultura a sport	2,05
ostatní výdaje	2,97

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

Čím byl takovýto růst způsoben? Jednak životním stylem obyvatelstva, dále počtem lidí žijících ve městech, vyspělá infrastruktura a v současné době také prvenství Číny, jakožto největšího dovozce ropy, to je vyvoláno rostoucí poptávkou, kterou zapříčinilo vzrůstající tempo hospodářského růstu Číny, a dalším významným faktorem je vysoká prodejnost automobilů.

Naopak se snížily výdaje na spotřebu vydané na rekreaci, kulturu a sport, dále na bydlení a zdraví. Co se týče bydlení, přelidněná města a čím dál vyšší cena realit, má vliv na celkovou spotřebu, proto i v budoucnu nebude očekávána rapidní změna.

Pokud dojde ke spojení pozitivních výsledků politiky jednoho dítěte, která měla vliv na hospodářský růst, pak je možné tvrdit, že právě tato politika přímo ovlivňuje celkový úspěch této země.

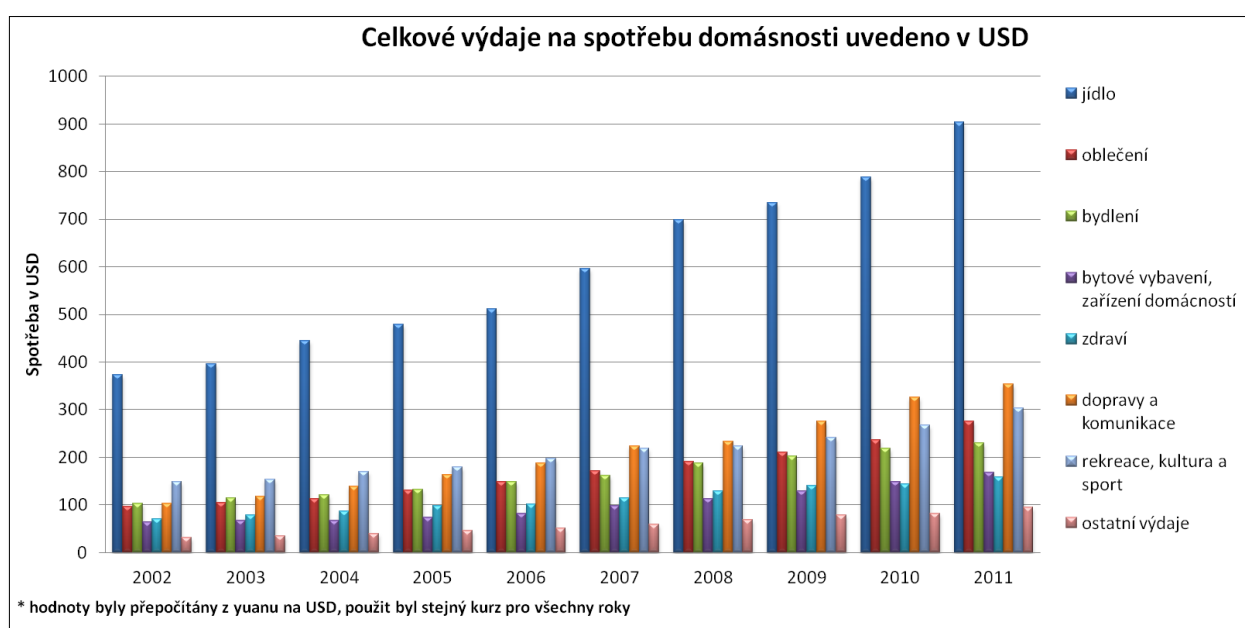
Tabulka 2 Celkové výdaje spotřeby domácností

	Celkové výdaje spotřeby domácnosti, uvedeno v USD									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
jídlo	372,85	396,67	444,70	478,32	510,73	595,43	699,13	735,02	788,56	903,70
oblečení	96,98	104,66	112,72	131,38	148,01	171,02	191,35	210,77	237,04	274,86
bydlení	102,48	114,79	120,38	132,73	148,40	161,22	187,99	201,69	218,63	230,59
bytové vybavení, zařízení domácností	63,79	67,34	66,86	73,28	81,81	98,77	113,54	129,15	149,02	167,93
zdraví	70,59	78,12	86,69	98,62	101,84	114,74	129,03	140,55	143,08	159,03
dopravy a komunikace	102,74	118,35	138,45	163,58	188,26	222,78	232,58	276,15	325,57	352,81
rekreace, kultura a sport	148,09	153,36	169,51	180,12	197,44	218,15	222,93	241,72	267,12	303,90
ostatní výdaje	32,14	35,30	39,42	45,59	50,80	58,71	68,65	77,83	81,93	95,40

*použitý kurz yuan - USD byl stejný pro všechny roky

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

Graf č. 7 Celkové výdaje spotřeby domácností

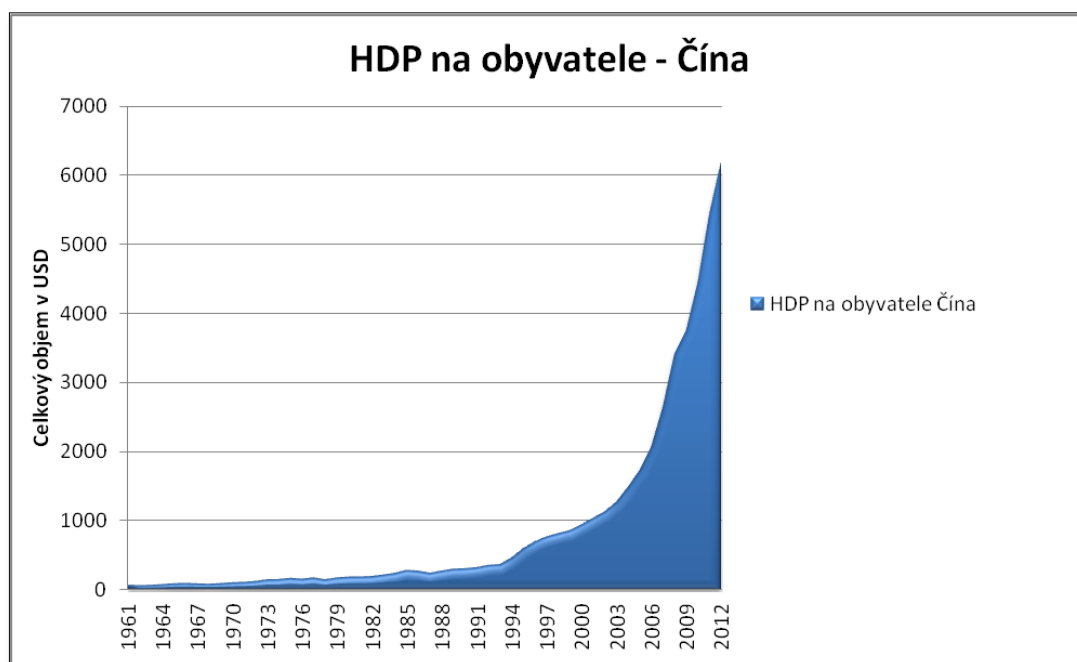

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn, počítáno s kurzem 1 ¥ = 0,164122 \$

4.1.5 Vývoj HDP na obyvatele

Graf nám ukazuje vývoj čínského HDP, které se, jak již bylo zmíněno výše, začalo měnit po zavedení reformy za vlády Tenga Siao-pchinga. Od té doby začala čínská ekonomika růst mílovými kroky a v roce 2010 přeskočila na druhou příčku místo Japonska. Je pravděpodobné, že se Čína stane světovou supervelmocí. Pokud se tak stane, neudrží se na tomto místě dlouho, jelikož v současnosti začíná Čína doplácet na své chyby, a její populace stárne, to znamená i méně pracovní síly, což má přímý vliv na růst HDP. Růst ekonomiky začne zpomalovat, odhady mluví zhruba o půl procenta ročně.

Graf č. 8 Vývoj HDP na obyvatele v letech 1961-2012 v USD

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.worldbank.org

4.2 Kvantitativní analýza propojenosti sociální a ekonomické sféry Číny s dopadem politiky jednoho dítěte

Z důvodu ověření závislosti mezi dvěma kvantitativními znaky byla vybrána lineární regrese a korelace. Pro zpracování výsledků bylo použito nástrojů statické analýzy v aplikaci Microsoft Excel.

Při výběru veličin prvním krokem zkoumání, ještě před samotným výpočtem, je nutné zakreslit data do grafu. Tímto dojde k získání prvních odpovědí, jestli mezi veličinami existuje vztah, jestli veličiny klesají či stoupají, a jestli je vůbec přímka dobrý model pro další zkoumání.

Další postup vede k výpočtu samotných závislostí a koeficientů, jež nám umožní spočítat budoucí odhady.

4.2.1 Výpočet lineární regrese závislosti spotřeby na věkové struktuře obyvatel

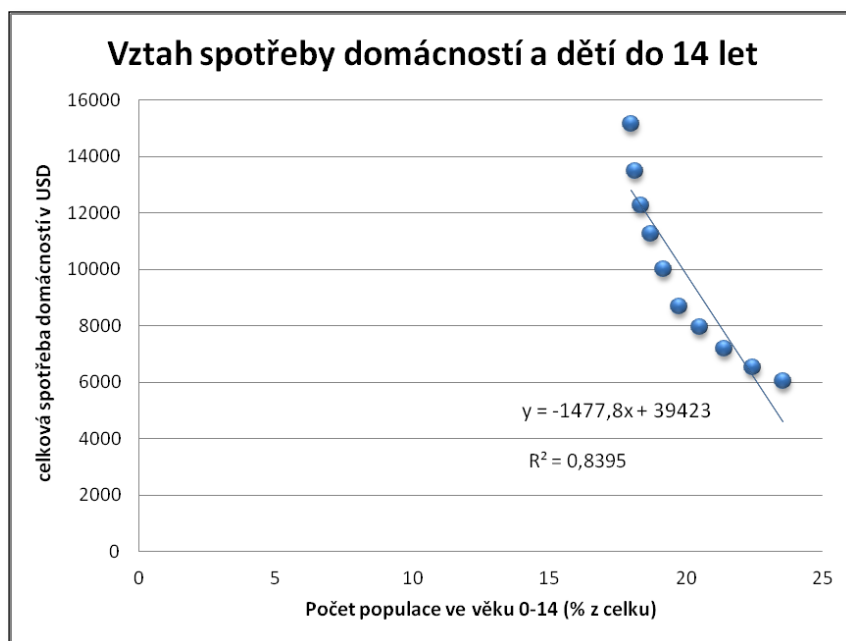
Nejprve setrojení grafu z dat uvedených v tabulce, jako nezávislá proměnná (x) je brána populace ve věku 0-14 let, a jako závislá proměnná (y) celková spotřeba domácností.

Tabulka 3 Celková spotřeba domácností, populace ve věku 0-14

	Populace ve věku 0-14 (% z celku)	Celková spotřeba domácností
2002	23,56	6030
2003	22,45	6510,9
2004	21,41	7182,1
2005	20,51	7943
2006	19,76	8696,5
2007	19,17	9997,5
2008	18,71	11242,8
2009	18,38	12264,5
2010	18,14	13471,4
2011	18,01	15160,9

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

Graf č. 9 Lineární vztah spotřeby domácností a dětí

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

Z grafu je zjevný lineární vztah těchto veličin, proto se aplikuje lineární regrese, protože tyto dva ukazatelé se navzájem ovlivňují. Závislost těchto veličin na sobě ověřil korelační koeficient, s hodnotou -0,91625, tato hodnota je záporná, ale blízká - 1, výsledek vypovídá, že mezi spotřebou domácností a počtem dětí do 14 let, je silná závislost, a zároveň záporné znaménko naznačuje, že když roste jedna veličina klesá ta druhá.

Korelační koeficient značený r se vypočítá pomocí tohoto vzorce:

$$r = \frac{S_{xy}}{\sqrt{S_x^2 S_y^2}}$$

Kde r ...je korelační koeficient, S_{xy} ...je kovariance a $S_x^2 S_y^2$ jsou výběrové rozptyly. Pro zpracování výsledků bylo použito nástrojů statické analýzy v aplikaci Microsoft Excel. Výsledek lineární regrese se vypočítá pomocí vzorce:

$$y = a + b \cdot x + e$$

y ...je závislá proměnná, celková spotřeba domácností

a ...je absolutní člen

b ... je regresní koeficient

x ...je nezávislá proměnná, populace ve věku 0-14 let

e ...je reziduální odchylka

Lineární závislost vypočítána pomocí koeficientu determinace, což je druhá mocnina korelačního koeficientu, která se značí R^2 , u tohoto koeficientu není důležité pořadí závislé nezávislé proměnné, protože tento koeficient měří pouze lineární závislost a lze ho vypočítat pomocí vzorce:

$$R^2 = 1 - \frac{S_e}{S_t}$$

R^2 ...je koeficient determinace

S_e ...je reziduální součet čtverců

S_t ...je celkový součet čtverců

R^2 nabývá hodnot od 0 do 1, čím větší hodnota tím větší úspěšnost regrese.

Výsledek koeficientu determinace, který určuje závislost dvou veličin, je 0,8395 hodnota je kladná a velice blízká 1. To znamená, že existuje silná závislost mezi těmito veličinami a výsledek také popisuje vztah těchto dvou veličin, který říká, že čím více je dětí v populaci, tím menší je spotřeba domácností.

Výpočet lineární regrese je uveden ve spodní tabulce.

Tabulka 4 Výpočet lineární regrese vlivu populace na spotřebu

VÝSLEDEK								
Regresní statistika								
Násobné R		0,916253923						
Hodnota spolehlivosti R		0,839521252						
Nastavená hodnota spolehlivosti R		0,819461409						
Chyba stř. hodnoty		1320,595932						
Pozorování		10						
ANOVA								
	Rozdíl	SS	MS	F	Významnost F			
Regrese	1	72986756,64	72986757	41,8508376	0,000194316			
Rezidua	8	13951788,93	1743974					
Celkem	9	86938545,56						
	Koeficienty	Chyba stř. hodnoty	t Stat	Hodnota P	Dolní 95%	Horní 95%	Dolní 95,0%	Horní 95,0%
Hranice	39423,041	4590,385589	8,588176	2,6114E-05	28837,59257	50008,48885	28837,59257	50008,48885
Variace	-1477,844	228,4423444	-6,46922	0,00019432	-2004,633308	-951,055327	-2004,63331	-951,055327

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

4.2.2 Srovnání celkového počtu mužů a žen a vliv na spotřebu vybraného sektoru

Jeden z problémů zavedení politiky jednoho dítěte způsobil mimo jiné i nepoměr mezi počtem mužů a žen. Jelikož v Číně a v asijských státech je rovněž upřednostňováno narození syna. V souladu s tradicemi má muž ve společnosti lepší postavení, jsou to pokračovatelé rodové linie a muž je schopen se o své rodiče ve stáří postarat.

Toto však může mít nepřímo v budoucnu vliv na celkovou spotřebu různých sektorů trhu, pro ilustraci tohoto problému byl vybrán sektor spotřeby oblečení, kde tento jev bude nejvíce znatelný, v důsledku současné převažující mužské populace se dá usuzovat, že muži nenakupují takové množství oblečení, jakoby nakupovaly ženy, spotřeba oblečení by tedy pravděpodobně vzrostla, pro důkaz této hypotézy tyto údaje momentálně nejsou k dispozici, myšleno data o výdajích na spotřebu oděvů dělené podle mužů a žen.

Nicméně důkaz o vztahu spotřeby oblečení a podílu mužů a žen v populaci bude proveden pomocí lineární regrese a závislost bude ověřena skrz korelační koeficient.

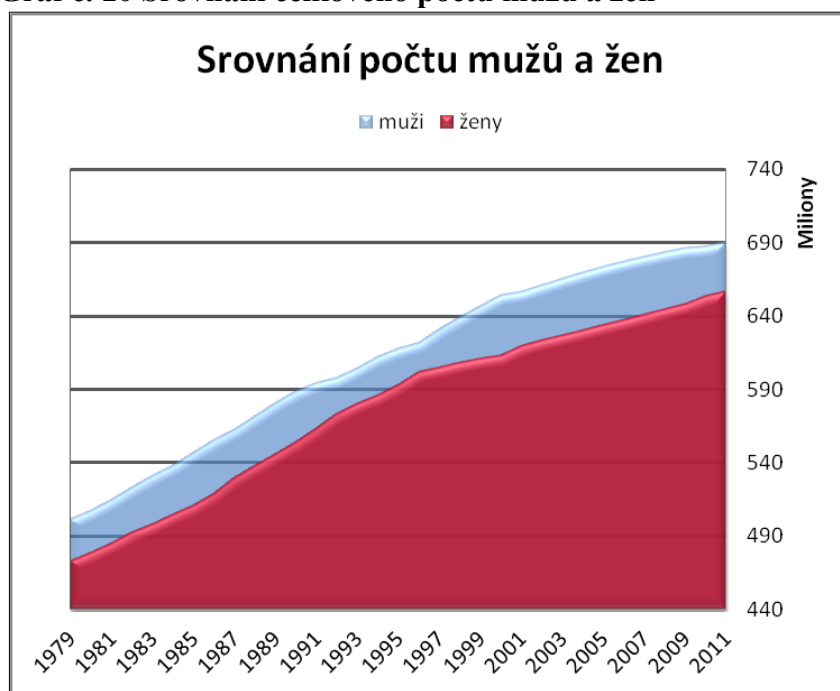
V tabulce níže jsou zanesena veškerá data potřebná k sestavení grafů, a dále jsou uvedené nezbytné výpočty.

Tabulka 5 Teoretický výpočet spotřeby oblečení při stejném počtu mužů a žen

POČET MUŽŮ A ŽEN	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ženy (10 tisíc osob)	62338	62671	63012	63381	63720	64081	64445	64803	65343	65667
muži (10 tisíc osob)	66115	66556	66976	67375	67728	68048	68357	68647	68748	69068
podíl mužů a žen	1,060589	1,062	1,06291	1,06302	1,0629	1,06191	1,0607	1,05932	1,05211	1,05179
SPOTŘEBA OBLEČENÍ	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
současná spotřeba oblečení	590,9	637,7	686,8	800,5	901,8	1042	1165,9	1284,2	1444,3	1674,7

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

Graf č. 10 Srovnání celkového počtu mužů a žen

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

Na grafu srovnávající počet mužů a žen je patrný veliký převis co do počtu mužů, tento graf zachycuje vývoj od roku 1979, rok zavedení populační politiky, jedná se o další negativní aspekt, této politiky, v současnosti se počet mužů pohybuje kolem 34 milionů oproti ženám. Z tohoto důvodu je pro muže obtížné najít si i partnerku, potažmo i splození dětí, což se bude opět odrážet ve věkové struktuře Číny, způsobené dlouhodobým poklesem porodnosti respektive stárnutím populace.

Co se týče sektoru oblečení jiné upřednostňují muži a jiné naopak ženy, vlivem menšího počtu žen, může být způsoben pokles spotřeby oblečení, jelikož ženy všeobecně věnují nákupu oblečení více ze svého rozpočtu, než muži.

Jen pro dokreslení této hypotézy slouží spodní graf, kde je předpokládán stejný počet mužů a žen, což by v reálném světě nebylo možné, ale pravděpodobně mezi počtem by byl jen nepatrný rozdíl, než jak je tomu nyní vlivem politiky jednoho dítěte.

Graf jasně ukazuje rozdíl mezi spotřebou oblečení za stávajících podmínek a za podmínek teoretických, byť možná více podobných struktury jiných zemí, kde je rozdíl mezi počtem mužů a žen vyrovnanější

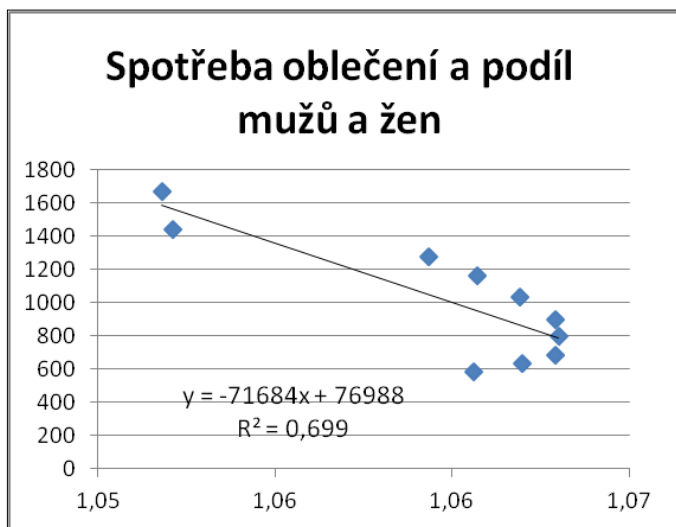
Graf č. 11 Vliv počtu mužů a žen na spotřebu oblečení

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

Závislost veličin spotřeby a podílu mužů a žen zobrazuje graf, který slouží pro odhad závislosti, početní důkaz ověřil korelační koeficient s hodnotou -0,8361, tato hodnota je záporná, ale blízká - 1, výsledek vypovídá, že mezi spotřebou oblečení a genrem je silná závislost, a zároveň záporné znaménko naznačuje, že když roste jedna veličina klesá ta druhá.

Graf č. 12 Lineární vztah spotřeby oblečení a podílu mužů a žen

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

Korelační koeficient značený r se vypočítá pomocí tohoto vzorce:

$$r = \frac{s_{xy}}{\sqrt{s_x^2 s_y^2}}$$

Kde r ...je korelační koeficient, s_{xy} ..je kovariance a $s_x^2 s_y^2$ jsou výběrové rozptyly.

Lineární regrese je vypočítána podle vzorečků, které byly uvedeny v předchozí kapitole. Pro zpracování výsledků bylo použito nástrojů statické analýzy v aplikaci Microsoft Excel. Výsledky výpočtu lineární regrese jsou uvedeny ve spodní tabulce.

Opět se zde projevil vliv politiky jednoho dítěte, která měla za cíl omezit lidnatost země a s tím spojené jiné závažné potíže, ale jako vedlejší efekt se zvětšil nepoměr mezi počtem mužů a žen, což má za následek nepřímé ovlivňování ekonomické situace Číny.

Z výsledků vyplývá, pokud klesá podíl mezi muži a ženami spotřeba roste, pokud nebude vláda zasahovat do přirozeného vývoje demografie, pak se tento vývoj udrží a pro ekonomiku Číny, to bude přínosné, ale vývoj ekonomické situace nezávisí jen na jednom faktoru, ale spotřeba je jedním z hlavních akterů ovlivňujících celkové HDP.

Tabulka 6 Lineární regrese vztahu podílu mužů ažen a spotřeba oblečení

VÝSLEDEK								
Regresní statistika								
Násobné R	0,823958214							
Hodnota spolehlivosti R	0,678907138							
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,63877053							
Chyba stř. hodnoty	1867,998475							
Pozorování	10							
ANOVA								
	Rozdíl	SS	MS	F	Významnost F			
Regrese	1	59023199,15	59023199	16,9149108	0,003377685			
Rezidua	8	27915346,41	3489418					
Celkem	9	86938545,56						
	Koeficienty	Chyba stř. hodnoty	t Stat	Hodnota P	Dolní 95%	Horní 95%	Dolní 95,0%	Horní 95,0%
Hranice	646105,8711	154703,5005	4,176414	0,00309478	289358,9594	1002852,783	289358,9594	1002852,783
Variace	-600398,183	145983,7494	-4,11277	0,00337768	-937037,3126	-263759,053	-937037,313	-263759,053

Zdroj: vlastní zpracování, data: www.stats.gov.cn

5 Závěr

Předmětem zkoumání této bakalářské práce byla ekonomická analýza problematiky zavedené politiky jednoho dítěte v Číně. I když této politice předcházely jiné programy, které fungovaly na stejném principu, tzn. měly omezit nárůst populace v Číně nebo ji alespoň mít pod kontrolou, žádný z nich nebyl tak účinný, jako je právě tato politika.

Avšak i když se ze začátku mohla jevit, jako velice dobrý plán do budoucna, tvrdí se, že ušetřila až 400 milionů nenarozených dětí, což pro Čínu představuje obrovskou ztrátu potenciální pracovní síly, tak také ovlivňuje podíl k poměru ke starším lidem v populaci a vznikne tak problém stárnoucí populace, v současnosti se už ví, že dopady na pracovní trh budou fatální.

Vlivem této politiky čínské obyvatelstvo stárne, a tak jak jsme teď byli zvyklí na rapidní nárůst všech ekonomických ukazatelů čínské ekonomiky, tak už toto desetiletí, bude Čína sklízet hořké plody, které zasela. Odhadem bude čínská ekonomika zpomalovat o půl procenta ročně, což omezí čínský růstu ekonomiky v takové míře jako ji známe teď, ale stále bude mít obrovský vliv na světovou ekonomiku.

Hypotézy, které zde byly ověřeny, potvrdily vliv populace ve věku 0-14 let na celkovou spotřebu domácností, čím více bude dětí, tím menší je spotřeba a naopak. Dále také vliv podílu mužů a žen na spotřebu oděvů, spotřeba klesá pokud podíl mužů a žen roste. Z důvodu stárnoucí populace Číny, způsobené převážně politikou jednoho dítěte, bude ekonomický růst země už jen klesat a stát tak doplatí na výsledky této politiky. Tato politiku ovlivňuje výsledky státu všemi směry, ale celkově se hodnotí jako pozitivní, bez ní by nedošlo k tak rapidnímu nárůstu, jaký nastal právě v Číně a nestala by se tak supervelmocí.

S vkročením do nového století Čína představila koncept harmonického a univerzálního vývoje mezi člověkem a přírodou, mezi jedincem a společností, mezi městem a venkovem, mezi východní a západní oblastí země i mezi ekonomikou a společností. Roku 2002 byl také stanoven záměr dosáhnout v Číně do roku 2020 společenského blahobytu.

6 Literární přehled

BATEMAN, Graham. *Encyklopedie Zeměpis světa*. 1. vyd. Praha: Columbus, 1999, 512 s. ISBN 80-717-6022-6.

GAO, Zhisheng. *Za Čínu spravedlivější: můj zápas jako advokáta s největším komunistickým státem světa*. 1. české vyd. Překlad Bohumila Chocholová. Krásná Lípa: Marek Belza, 2011, 205 s. Iustitia, 3. sv. ISBN 978-808-7116-166.

LI, Yongping. *Sex ratio of infants and relations with some socioeconomic variables: the results of China's 1990 census and implications*. Paper presented at the International Seminar on China's 1990 Population Census, 19-23 October, (1992). Beijing.

MIRSKY, Jonathan. *Moderní Čína: komplexní průvodce novým světovým ekonomickým gigantem*. Vyd. 1. Překlad Naděžda Funioková. Brno: Jota, 2009, 339 s., [8] s. obr. příl. Encyklopedie Britannica - průvodce. ISBN 978-807-2176-816.

NĚMEC, Petr. *Západní Čína a Vietnam: nové šance, nové výzvy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2008, 198 s. ISBN 978-80-245-1365-2.

SAICH, Tony. *Governance and politics of China*. New York: Palgrave, 2001, 349 p. Comparative government and politics (Palgrave (Firm)). ISBN 03-335-9487-8.

ROUBÍČEK, Vladimír. *Úvod do demografie*. 1. vyd. Praha: CODEX Bohemia, 1997, 348 s. ISBN 80-859-6343-4

VALLIN, Jacques. *Světové obyvatelstvo*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1992, 147 p. ISBN 80-200-0437-8.

WHITE, T., Implementing the One-Child-Per-Couple Population Program in Rural China: National Goals and Local Politics, in David M. Lampton (ed.), *Policy implementation in post-Mao China*. Berkeley: University of California Press, 1987, 439 p. ISBN 05-200-5706-6

HOUBLER, Thomas a Dorothy HOUBLER. *Konfucianismus*. Překlad Petra Jeřábková. Praha: Lidové noviny, 1997, 129 s. Světová náboženství (Lidové noviny). ISBN 80-710-6190-5.

MICHAL, Jan Š. *Komparativní hospodářské systémy*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1994, 214, [20] s. ISBN 80-706-6954-3.

ZENG, Yi. Causes and Implications of the Recent Increase in the Reported Sex Ratio at Birth in China. *Population and Development Review*. vol. 19, no. 2 (Jun., 1993), pp. 283-302. Dostupné z: <http://www.jstor.org/discover/10.2307/2938438?uid=3737856&uid=2134&uid=2&uid=70&uid=4&sid=21101807500631>

HAVLOVÁ, Květa. Zdravotnické noviny: Čína by měla začít řešit rozdíly v počtu mužů a žen. In: MEDINDIA. *Čína by měla začít řešit rozdíly v počtu mužů a žen* [online]. 2009 [cit. 2013-03-15]. Dostupné Světová ekonomika: Čína může během 10 let předstihnout USA. LAVIČKA, Václav. HOSPODÁŘSKÉ z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/mlada-fronta-zdravotnicke-noviny-zdn/cina-by-mela-zacit-resit-rozdily-v-poctu-muzu-a-zen-418329>

MIKOLÁŠ, Robert. Rozvojovka: Sedm miliard. *Téma demografie: Čína: Jednou a dost*. 2012, č. 1. Dostupné z: http://www.rozvojovka.cz/download/docs/60_1-2012-sedm-miliard.pdf

NOVINY IHNEDE. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku* [online]. Praha: Economia, a.s., 2010, 17.8.2010 [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-45735130-cina-muze-behem-10-let-predstihnout-usa>

IDNES.cz: Ekonomika. HORÁČEK, Filip. *IDNES.cz: zpravodajský portál iDNES.cz* [online]. 2010, 30.července 2010 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/cina-predehnala-japonsko-je-druhou-nejsilnejsi-ekonomikou-sveta-phc-/eko-zahranicni.aspx?c=A100730_124608_eko-zahranicni_fih

Finmag: Peníze v souvislostech. KOHOUT, Pavel. *Finmag: Finanční magazín* [online]. 2013, 23.1.2013 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <http://www.finmag.cz/cs/finmag/ekonomika/cina-zpomaluje-hrozi-ji-osud-japonska/>

Trading economics [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/>

Čínská encyklopedie: Čína ABC. *China Radio International* [online]. [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://czech.cri.cn/chinaabc/index.htm>

SOUSTRUŽNÍK, Jiří. Světová ekonomika do konce desetiletí: Unikají nám důsledky toho, co je nejvíce na očích. *Patria.cz* [online]. 8.11.2013 [cit. 2013-11-19]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2486313/svetova-ekonomika-do-konce-desetileti-unikaji-nam-dusledky-toho-co-je-nejvice-na-ocich.html>

MALÁ, Barbora. Předstihne Čína Spojené státy, nebo ji čeká „nový normál“?. *Patria online* [online]. 10.5.2013 [cit. 2013-11-20]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2331933/predstihne-cina-spojene-staty-nebo-ji-ceka-novy-normal.html>

ČTK. Čína přejde u měření HDP na nové globální standardy. *Patria online* [online]. 19.11.2013 [cit. 2013-11-20]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2496079/cina-prejde-u-mereni-hdp-na-nove-globalni-standardy.html>

7 Seznam tabulek

Tabulka 1 Podíl spotřeby domácností v letech 2011/2002	30
Tabulka 2 Celkové výdaje spotřeby domácností	31
Tabulka 3 Celková spotřeba domácností, populace ve věku 0-14.....	33
Tabulka 4 Výpočet lineární regrese vlivu populace na spotřebu.....	35
Tabulka 5 Teoretický výpočet spotřeby oblečení při stejném počtu mužů a žen	36
Tabulka 6 Lineární regrese vztahu podílu mužů ažen a spotřeba oblečení	39

8 Seznam grafů

Graf č. 1 Porovnání HDP v USD v období od roku 1961 do roku 2012	13
Graf č. 2 Celkové HDP na obyvatele v období 1961-2012 uvedeno v USD.....	14
Graf č. 3 Poměr narozených chlapců ku dívkám	23
Graf č. 4 Budoucí vývoj stárnutí populace v Číně od roku 1961 do roku 2023	27
Graf č. 5 Celková fertilita	28
Graf č. 6 Srovnání vývoje přirozeného přírůstku obyvatel s politikou a bez politiky jednoho dítěte.....	29
Graf č. 7 Celkové výdaje spotřeby domácností	31
Graf č. 8 Vývoj HDP na obyvatele v letech 1961-2012 v USD	32
Graf č. 9 Lineární vztah spotřeby domácností a dětí	33

Graf č. 10 Srovnání celkového počtu mužů a žen	36
Graf č. 11 Vliv počtu mužů a žen na spotřebu oblečení	37
Graf č. 12 Lineární vztah spotřeby oblečení a podílu mužů a žen.....	38